

KİTAP İNCELEMELERİ (BOOK REVIEWS)

Essential Teaching Skills

Chris Kyriacou

Nelson Thornes Ltd., Londra, 1998 (İkinci baskısı), İngilizce, 146 s., bibliyografya ve dizin

Chris Kyriacou, İngiltere York Üniversitesinde görev yapmaktadır. Etkili öğretim ve öğrenme konusunda çalışmalar yapan Kyriacou, kitabının önsözünde;

Bu kitapta, etkili öğretim içinde yer alan öğretim becerilerini ana hatlarıyla verdim. Kitap, kendi uygulamalarını incelemek ve geliştirmek isteyen aday öğretmenlerin ve deneyimli öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmıştır. Ayrıca, başkalarının öğretim becerilerini değiştirmeye yardımcı olan veya bu konuyla ilgilenen bireylerin kullanımı için tasarlanmıştır (s. vii).

şeklinde kitabın yazılma amacını vurgulamıştır. Genel olarak ele aldığımızda kitap, öğretim becerilerinin doğasını ve gelişimini anlatırken dersin planlanması, sunumu, yönetimi, olumlu sınıf ortamının sağlanması, sınıf-içi disiplinin sağlanması, öğrencinin gelişiminin değerlendirilmesi ve öğretmenin kendisini değerlendirmesi gibi başlıklar altında öğretim becerilerini ele almıştır.

Kitap sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; öğretim becerileri tanıtılmış, özellikleri verilmiştir. Bir öğretmende bulunması gereken öğretim becerileri listelenirken öğretmenin öğretim bilgisi, kendi öğretimini gözleme becerisi, becerilerini geliştirme becerisi ve mesleki gelişimi konusunda detaylı bilgiler sunulmuştur. İkinci bölümde; bir dersin planlanması ve sunumunda önemli olan dört faktör verilmiştir. Planlamanın amacı, ne işe yaradığı, kullanılan zaman ve esneklik gibi konulardan bahsedilirken bir dersin planlanmasında, dersin amacına dikkat edilerek içeriğinin ve öğrenme etkinliklerinin belirlenmesi ile öğrencilerin gelişimlerinin gözlemlenmesinin ve değerlendirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca, ders sırasında öğretmenin kullanacağı öğretim materyallerinin ve değerlendirme materyallerinin neler olabileceği ve nasıl kullanılabileceği verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise; öğretmenin ders sunumunu yapabilmesi için gerekli olan becerilerden söz edilmiştir. Öğretmenin bir konuyu anlatırken veya açıklarken nelere dikkat etmesi gerektiği, etkili bir açıklama nasıl yapılır, nasıl soru sorulması gerekir, etkili soru sormadaki amacın neler olduğu ve bir etkili tartışma ortamının nasıl sağlanabileceği detaylı bir şekilde verilmiştir. Bunların yanında bir ders sunumunda ders materyallerinin etkili kullanılmasının önemi de vurgulanmıştır. Dördüncü bölümde ise, öğretmenin ders sunum becerilerinin bir üst beceriyle pekiştirilmesi anlatılmıştır. Öğretmenin derse etkin bir şekilde başlaması, dersi yürütmesi ve dersi sonlandırması için gerekli olan beceriler sunulurken öğrencilerin sınıf etkinliklerine katılımının sağlanması, ders zamanının kontrolü, ders planına uygun hareket edilmesi ve öğrenciye geribildirimlerin verilmesi için gerekli olan öğretim becerileri irdelenmiştir.

Beşinci bölümde; Kyriacou, etkili öğretimin gerçekleşmesi için gerekli olan olumlu sınıf ortamının sağlanması ile ilgili bilgiler vermiştir. Aynı şekilde, olumlu sınıf ortamı nasıl olmalı, nasıl sağlanır, öğrenci motivasyonu nasıl sağlanır, öğretmenin öğrencisiyle ilişkisi nasıl olmalı ve bir öğrencinin özgüveni nasıl sağlanabilir gibi sorulara cevap vermiştir. Ayrıca, bu bölümde, bir sınıfın fiziksel özelliklerinin nasıl olması gerektiği ve bunun öğretmen tarafından nasıl sağlanabileceği izah edilmiştir. Altıncı bölümde; öğrencilerin uygunsuz davranışları ve sebepleri açıklanmıştır. Öğretmenlerin bu durumları bilmesinin önemi ve nasıl baş etmeleri gerektiğine yönelik öneriler yer almaktadır. Bu bölümde; ceza türleri, faydaları ve zararları verilirken öğretmenlerin cezayı nasıl etkili kullanabileceğinden söz edilmiştir.

Yedinci bölümde; değerlendirmenin amacı ve değerlendirme türleri açıklanırken öğretmenlerin nasıl ve ne şekilde değerlendirmeler yapabileceği açıklanmıştır. Ayrıca bu değerlendirmelerin nasıl kayıt edileceği ve nasıl öğrenciye bildirileceği de sunulmuştur. Son bölüm olan sekizinci bölümde ise öğretmenin kendi uygulamalarını

değerlendirmesinin önemi vurgulanırken öğretmenin, bu değerlendirmede nelere dikkat etmesi gerektiği ve nasıl değerlendirme yapabileceği örneklerle izah edilmiştir. Ayrıca öğretmenlere öğretim becerilerini geliştirmek için önerilerde bulunulmuştur.

Kitapta İngiltere'deki eğitim programı ve eğitim kültüründen örnekler verilmiş olsa da verilen diğer birçok örnek ve açıklamalar, farklı kültür ve eğitim

programlarında faydalı olabilecek niteliktedir. Kitapta bir öğretilerde olması gereken beceriler sadece açık bir dille anlatılmamış ayrıca bunların faydalarına ve nasıl uygulanabileceğine yönelik örnekler de detaylandırılmıştır. İçeriğindeki bilgiler ile kitap, hem mesleğinde başarılı olmak isteyen öğretmenlere hem mesleğe atılacak olan ve iyi bir öğretmen olmak isteyen aday öğretmenlere ve bu alanda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara faydalı olacaktır.

Dr. Vesile ALKAN

(Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü)

Media Literacy in Schools: Practice, production and progression

Andrew Burn & James Durran

Paul Chapman Publishing, Londra, 2007 (Birinci baskı), İngilizce, 187 s., bibliyografya ve dizin.

Bu kitapta, Parkside Community College'in 1997'de İngiltere'nin Medya Sanatları eğitimi veren ilk ortaöğretim kurumu olmasından sonraki on yıllık döneminde, araştırma ve uygulama arasındaki köprüyü yansıtan sıra dışı uygulamaları yer almaktadır. Uygulamaların yer aldığı okuldaki öğrencilerin genel özellikleri ülke ortalamasıyla uyumlu bir çizgide yer almaktadır. Örneğin, çoğu öğrenci orta sınıf ailelerden gelmekte, özel eğitim ihtiyacı duyanların oranı ülke ortalamasıyla uyumlu bir çizgide yer almakta ve yüzde yedilik azınlık statüsündeki öğrenciler de yaklaşık 20 kadar farklı dil konuşmaktadırlar. Bu durum okuldaki çok kültürlü yapıyı göstermesi açısından önemlidir.

Kitap, kendi öğretim etkinliklerinde hem medyayı yaratıcı bir şekilde kullanmak hem de öğrencilerinde sorgulayıcı bir bakış açısı geliştirmek isteyen dil/edebiyat, medya ve bilgi teknolojileri öğretmenleri için ilginç örnekler içerdiği kadar; eğitim yöneticilerine, program geliştirme uzmanlarına ve yukarıda bahsedilen alanlarda çalışma yapan araştırmacılara da geniş bir çerçeve sunmaktadır. Kitapta öğrencilerin kültürel birikimlerini de temel alarak medya çalışmalarının nasıl yürütüleceğini ve medya yapıtlarının nasıl üretileceğini ortaya koyan bir dizi çalışmalar sunulmuş; bu çalışmaların öğrenenlerin öğrenme kazanımları, özgüven ve benlik algısı üzerindeki olumlu etkileri de dile getirilmiştir. Kitaba, öğrencilerin farklı proje çalışmalarında ürettikleri medya yapıtlarını içeren bir CD-ROM'da eşlik etmektedir. Buradaki film

ve animasyon örneklerinin, benzer uygulamaları kendi derslerinde yapmak isteyen öğretmenlere yol gösterme açısından önemli olduğu söylenebilir.

On ayrı bölümden oluşan kitabın ilk bölümünde yazarlar medya okuryazarlığının kültürel, eleştirel ve yaratıcılık boyutlarını dile getirmek suretiyle hem kitabın bir çerçevesini hem de "korumacı" bir anlayıştan uzak olan kendi duruşlarını açıkça ortaya koymuşlardır. Böylece yazarlar medya okuryazarlığını sadece çoklu okuryazarlıkların bir alt disiplini olarak değil, aynı zamanda öğrencilerin kendi üretkenliklerini ortaya koymalarını gerektiren, medya eğitimi alanının seçkin bir dalı olarak da gördüklerini açıkça göstermişlerdir. Sonraki altı bölüm, yukarıda gösterilen çerçeve dâhilinde, uygulayıcıların ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek konu ve uygulamalar içermektedir. Bu konular içinde çizgi kahramanlar yazını, hareketli resimler yazını, hastane dramaları, korku filmleri, reklâm ve pazarlama amaçlı üretilen temsiller (yazarların deyimiyle "çikolata satmak"), bilgisayar ve video oyunları için oyun okuryazarlığı gibi konular yer almaktadır. Bu konuların her biri kültürel, eleştirel ve yaratıcılık boyutlarını kapsayacak şekilde ele alınmış ve öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya koydukları bir ürünle son bulmuştur. Kuşkusuz üretim boyutu medya okuryazarlığı eğitiminde çok temel bir öneme sahiptir, çünkü öğrenciler açısından ekranın ve kelimelerin arkasındaki dünyayı keşfetmenin daha etkili bir yolunun olmadığı söylenebilir.

Sekizinci bölümde medya okuryazarlığının Coğrafya, Matematik, Sahne Sanatları, Fen Bilimleri, İngilizce gibi farklı alanların öğretim programlarındaki yeri ele alınmış; bu alanlarda öğretim yapan uygulayıcılara medya okuryazarlığını kendi dersleriyle bütünleştirmeleri yönünde örnekler ve öneriler sunulmuştur. Örneğin, Fen Bilimleri alanında yer alan medya temsilleri izlendiğinde, bir deneyin farklı açılardan alınmış olan kamera kayıtlarının kurgu süreciyle işlenmesiyle ortaya çıkan farklı anlamlar ve bu anlamların toplumun Fen Bilimlerine bakışı üzerindeki etkisi çözümlenmiştir. Kısacası, ilk olarak insanların bilim hakkındaki algı ve düşüncelerinin medya tarafından işe koşulan ince teknikler yoluyla nasıl şekillendiğini öğrencilerin kavraması amaçlanmıştır. Medyada yer alan yapıtların farklı ses öğeleri, kamera açısı, kesilen veya odaklanılan görüntülerinden dolayı izleyicide farklı algı ve duyguların uyandığı dile getirilmiştir. Fen Bilimleri ile ilgili bir filmde yer alan müzik şüphe duygusu uyandırırken, diğer filmde yer alan müzik eğlence hissi vermekte; görüntülerde kadın ve erkeklerin bir arada olması, Fen Bilimlerinin cinsiyetten bağımsız bir alan olduğunu düşündürmekte; metaller hakkında tersanede

yapılmakta olan bir deney ise sanayi ile ilişkililik izlenimi vermektedir. Öğrenciler kendi çekimlerini yaparak bir video materyali ürettiklerinde ise daha farklı kazanımlar edinmişlerdir. Bir deneyi gösteren video materyalini oluşturabilmek için başvurmak zorunda kaldıkları hilelerden (örneğin, deneyin sonucunda elde edilmesi gereken tuz parçalarını deneyden önce hazır bulundurmak gibi) dolayı, ekranda yer alan fen deneylerinin sonuçlarının aslında önceden belli olduğunu öğrenmişlerdir. Kısacası ekranda yer alan deneyler “gerçek” olan değil, belki “ideal” olandır (s. 134).

Son iki bölümde ise öğrencilerin sınıf düzeyine göre medya okuryazarlık becerilerinin gelişimi ve alanın gelecekteki durumuna ilişkin yorumlar yer almaktadır. Kitabın en önemli özelliklerinden biri, farklı konu ve alanlarda öğrenciler tarafından üretilen materyallerin yer alması ve bu materyallerin farklı disiplinlere yönelik eğitim veren öğrenmenler için cesaret verici yönüdür. Öğretmenler kendi ortamlarında “gösterim” dışında asla uygulama olanağı olmayan hazır, pahalı ve gösterişli materyallere yönelmek yerine, bu kitapta yer alan gerçek deneyim ve örnekleri dikkate alarak bunları kendi ortamlarında kolaylıkla uygulayabilirler veya kendi derslerine uyarlayabilirler.

Yrd.Doç.Dr. Abdurrahman ŞAHİN

(Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü)